

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1687

XXXVIII. In Domin. IX. Post Pentec. Videns civitatem flevit super eam. Luc.
19. Arg. Lamentatio Christi.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56286](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56286)

labora ut denarium futuræ beatitatis
merearis. Verbo fac modo quæ mo-
riens faœta fuisse voles.

ta bunc igitur eligendum nunc esse facile intelligam, Quod in ultimo agone gauderes te fecisse, id nunc dum vivis exequere.

Huic consilio quisquis acquieverit,
confidat se animo intrepido mortem
adventantem excepturum, rationes
suas cum laude positurum, & pro me-
ritis coronam gloriae accepturum.

*S. Ignat. Iutis suæ curam habentibus reliquit :
lib. 2. Exer. Si mors ingrueret, quem me mallem obser-
vasse modum in præsenti deliberatione; jux-*

CONCIO XXXVIII.

IN DOMINICA IX. POST PENTECOSTEN.

Videns civitatem flevit super eam. *Luc. 19.*

ARGUMENTUM.
LAMENTATIO CHRISTI.

I. **A**gnatum teneri-
oribus, ac inva-
lidioribus men-
tibus vitium est,
ut prope nullâ
datâ causâ in la-
chrymas liquef-
cant. Aud. Quam enim dolorem con-
ceptum continere nequeant; lachry-
mis, & suspiriis habenas laxant, perque
illa eundem egerunt. At verò sapien-
tes, & viri fortes exortam intra præ-
cordia mœstitiam validissimâ strangu-
lant impetu, & non nisi rarissimè, gra-
vissimis que de causis luctibus indul-
gent; Nec tam lachrymis, & ejulatu-
nulierum ritu, ac puerorum, quam
onsiliô, ac viribus obtinere nituntur,
quod intendunt.

Ergo cum sapientia æterna dolorem suum foras evaporet, cum civitati Hierosolymitanæ illachrymetur, oculosque fletuum demergat Oceano, causa perquam gravis esse oportuit. Et quænam illa? Sanè non alia, quam cuius meminit sacer Evangelii textus: *Si cognovisses & tu, qua ad pacem tibi. Non expendebat, quæ illi conducerent ad pacem cum DEO, cum proximo, & se ipso servandâ; laborabat ignorantia rerum divinarum, ac humanarum. Et videtur mihi hæc lamentatio Domini mei coincidere cum threnis Moysis, super cœcitatatem populi sui plorantis: DENT. 32.29*
Vtinam saperent, & intellegerent, ac novissima præviderent!

Operæ itaque pretium fuerit expen-
dere illam accuratius, & videre, an non
isdem

iiisdem de causis, super has terras, & civitatem istam lamentari queat.

PARTITIO.

S. Bern. in
Epist.

II. S. Bernardus citans præfatos Moysis threnos super cœcitatem populi sui ejulantis, ita eisdem explanat: *Vtinam saperes quæ sunt DEI, intelligeres quæ sunt mundi; provideres quæ sunt inferni; profecto inferna horreores, superna appeteres, quæ ad manus sunt contemneres.* Hæc sunt, quæ amantissimo Domino nostro olim lachrymas expresere; hæc quæ etiamnum ad amaritudinem illum excitant.

§. I.

Ignorantia rerum Divinarum elicet lachrymas.

Ignorantia
Dei quan-
ta.

III. Ignorantia, & cœcitas pessima, quam in antecessum deplorat. Asserter meus supra syonem, & alios bene multos est, quod non sapient ea, quæ Dei sunt. Ignoraverunt Iudæi, nec innumeris convicti argumentis agnoscere, & credere volebant, Christum esse Messiam, Filium DEI, ante Luciferum ex utero Patris æterni genitum; ignorant id ipsum ex parte etiamnum plurimi. Non sapient quæ DEI sunt. Non sapient illum esse rerum omnium Dominum, primum, ac supremum Ens, quod universa sua potestate generat, singulari bonitate conservat, infinita sapientia gubernat. Non sapient ipsum esse principium, ac finem rerum omnium conditarum, Regem gloriae, ac Majestatis, sub quo principatus, & potestates lunantur, & universitatis columnæ contremiscunt. Non sapi-

unt, quam immensa sit ejus amplitudo, quam vastus perfectionum illius Oceanus, quantæ potentiae Divis, hominibusque metuendæ, quantæ sanctitatis, & mirandæ gloriae, quantæ immensitatis, cuncta quæ vel supra, vel infra, vel circa nos, vel ubique sunt peradventis.

IV. Etenim si id Judæi cognovis- *Exigunt
sent, nunquam Dominum Gloriæ ciu-
ranciam DEI
procedit ne-
glectus.*
cipiissent. Si id non puerorum more apprehenderent, sed profundissimè penetrarent alii; profectò percellerentur intimius, ambularent multo cautiùs, devenerarentur religiosius. Divi Augustini acroama est: *Quisquis Domine Augustinus
cognoscit te, diligit te; obliviscitur se, & medit.
amat te, plusquam se, relinquit se, & venit
ad te, ut gaudeat de te.* Manifestum est enim, quod nihil volitum, nisi præcognitum; & quantò penitus bonum cognoscitur, tanto feryentiùs amat. Cognitione quippe, ac meditatione amabilitas rei cognoscitur; cognita vero voluntatem in sui trahit amorem. Hinc non omnes totò, & intimo corde Deum diligim; quia videlicet eum, non ut par est cognoscimus; quia Majestatem ejus, Bonitatem, sapientiam, potentiam ejus infinitam, aliave attrita non expendimus. Si hæc mente perfectius, exactiusve recoleremus, multo flagrantioribus affectibus eum prosequeremur, illiusque cultum promoveremus.

V. Cernitis ni fallor universi hanc iconem sat affabre elaboratam, ut nullam Conditori suo Apelli referat gratiam, nullum deferat obsequium, nullum verbum in debita testificationis argumentum proferat. *Quid causæ?*

Quia

*Imaginis a-
mata e-
gratitudine.*

Quia nimis animâ, & vitâ, ratione, & cognitione destituitur. Fingite autem exiguô temporis intervallô mente, rationeque donari ad beneficium agnoscendum, ac referendum, ad honorandum opificem suum, quâm grato pectori testaretur gratiam; quâm devotis deveneraretur medullis. Diceret illa: Tu Apelles Pater, & Mater mihi es, rex meus, & Dominus meus. Nihil enim intueor meum, quod non profectum sit à te. Si telam habeo, aut aliud materiae genus, tu illam nummis tuis mercatus es; si picturam, tu colores, umbram, & lumen adhibuisti; & hæc tanta, tamque amœna rerum varietas, tuæ manus, & penicilli opificum est. Omnia denique à te mihi donata sunt, & si luberet, aut in pœterfluentem me demergere uadam, aut in flammarum projicere, aut in sterquilinio conspurcare, tibi integrum esset. Nec criminari possem mihi injuriam ullam factam, siquidem Dominus meus es, & jure potes pro arbitratu tuo, liberri- maque & æquissima voluntate, de tua re disponere.

Si quis laudet pulchritudinem meam, si exquisitum colorum omnium temperamentum, si proportionem concinnam, ac decoram; si naturæ imitationem, artificisque splendorem, non merita mea, sed dona tua, tuam pollutem industriam, ingenii vim, ac magnitudinem deprædicant. Nam ego quid habeo, quod à te non mutuaverim, aut quid possum, nisi tu conservaveris? Si furum quispiam infidetur, si mures arrodant, si noxius humor aliae noceant, nec mihi sunt manus, nec

defendam. Tu solus asylum meum es, qui tantâ me providentiâ conservas, quasi in me una mentem omnem fixam, locatamque haberem. Adeoque tua erga me tam liberalis, ac benefica est voluntas, ut nullum terminum magnificientiæ tuæ ponas, nec facias ullum finem bene de me merendi, meque co-honestandi. Quid igitur reliquum est, quam ut me totam tuæ voluntati consecrem, ac devoveam, tuum nutum observem, te prædicem in perpetuas æternitates, te agnoscam, & adorem potentissimam tuam in me dominationem, artis que tuæ, ac mentis excellentissimam dignitatem. Etenim si vestigia recognosco in me sapientiæ tuæ mirandæ, & laudabilis industria, tu mille talia & perfectiora polles præstare, quæ ego nec cogitando quidem possem consequei. Itaque te vicini omnes, excellentisque judicii viri, & autoritate graves suspiciunt, & venerantur; cum quibus ego audeo vocem meam promere, & humi prostrata devotissime occinere; Te laudamus, te benedicimus, te deprædicamus &c.

Hæc similiave plura egurgitaret icon quævis, si iis viribus, membris, ingenioque polleret, quo nos. Et minora forsan præstaremus erga Deum nostrum, ac Dominum, amoris, & obsequii testimonia, si saperemus, quæ illius sunt; si non perfundorie, & obiter; sed revera planè, ac dilucidè ejusdem cognosceremus excellentiam.

VI. Errore, & imposturâ Alastoris infernalis delusa gentes, Numen quodpiam, ac divinitatem inesse idolis, sibi ersuaserant. Et nihilo minus hac cœmentâ opinione, ac religione ductæ,

quo cultu, obsequio, reverentiâ illa prosecuti non sunt? Ex multis.

Philistino-
rum super-
sticio.

1. Reg. 5. 5.

Sacra Regum historia superstitionem Philistinorum in Azolo referens, meminit eos Religioni sibi duxisse pedibus terere locum, in quo Dagon prostratus jacuerat. Porro Dagon solus truncus remansit in loco suo. Propter hanc causam non calcant sacerdotes Dagon, & omnes, qui ingrediuntur templum eis super limen. Abjecerat Numen tremendum spurcissimum idolum confractâ prius cervice, & manibus praecisis; quatenus indicaret Diaboli superbiam, & avaritiam finem habituram; quatenus idololatriæ admoniti, nec caput demitterent, nec manus in obsequium illius erigerent; quatenus procularent, non manus, & caput duntaxat, sed & locum in quo membra praecisa jacuerant; at illi vel in vulnerato communutoque trunco superstitioni esse haud distebant. Conscire quid non fecissent verâ fide, ac Religione imbuti?

Curtius.

VII. Alexandro magno ihera diis adolente, cum forte scintilla non modica supra humeros Ephebi ministrantis cecidisset, jamque non vestimenta tantum, sed & corpus depascereatur petiit ille immotus, ne forte sacrilegum mystam interpellaret, aut minus reverens esse videretur. An non itaque se vivum insignius holocaustum vero DEO, & vivo polluxisset, si cognitio ne illum assecutus fuisset.

Multi ipsorum cum præ animi reverentia statuas ipsas non præsumerent attingere, aut etiam longè distiti, & prætereunter nequirent osculo deuenerari; manum ad os referebant, eamque honestissimo adorationis genere

exosculabantur. Quin & ramos, floræque qui illæ attigerant excipiebant reverentiâ summâ, basiisque.

Minusne præstarent Pseudo-Christiani si illius infinitæ perfectionis, ac divinæ naturæ cognitionem copiosiorum indepti essent? Nonne quidquid in illis esset facultatum, ac virium ipsius obsequio addicerent, ac consecrarent? Nonne promptissimâ, devotissimâque voluntate illi se se subjecerent, nihilque antiquius haberent, quam ut integrè, in violateque divinis legibus obtemperarent? Nonne timerent, (si quidpiam committerent in eum) illius potentiae vim, justitiae severitatem, brachij pondus? Nonne reverentur, ne vehementissimus calamitatum imber è convexo in caput ipsorum effunderetur, ne Angeli divinæ ultiōis ministri in ipsorum insolentiam loricarentur, ardenterque zeli æstu concitati, eum istum infligant, quo ad sempiternam devolvantur infelicitatem. Sed quoniam deficit hæc sapientia in multis, injuriâ afficiunt illum, & assiduo mandatorum ipsius neglectu, & pervicaciâ lacebunt. Quia etiam non raro ipsius ope, ac subsidio, ad obsequium improbitatis, ac latebram ambitionis, ad simulationis involucrum, ad mendaciorum fucum, ad perverorum consiliorum rationes tegendas abutuntur. Ita certè vivunt, ut uni voluptati servire, unum in oculis vitium, unam in sinu iniquitatem, cui se solenni authorarunt Sacramento ferre, amplexarique videantur.

Quid itaque mirum Christum zelatorem gloriae paternæ flagrantissimum illius tantam deplorabile injuri

Christus
defensus
etiam
frustra
vixit.

am? Quid mirum lachrymarum diluvio eluere voluisse? Quid mirum cum indignatione è sacrario profligasse vendentes, & ementes columbas? Quid mirum æs nummulariorum effudisse, & funiculis in eos animadvertisse?

VIII. Magnus ille Prophetae Domini Jeremias, perfectissimum virtutum omnium exemplar, gloriaque DEI Israel zelator acerrimus, animo suo volvens injuriam, quæ passim Cœlitibus irrogabatur, tanto animi concutiebatur dolore, ut caput in Oceum, oculos in torrentes exuberantissimos petierit converti; quo ita diu noctuque ploraret, & lachrymarum flu-

mina evaporaret. *Quis, inquit dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die, ac nocte. Quamobrem? Quia omnes adulteri sunt, cœtus prævaricatorum.*

Quia desciverrunt à Domino DEO suo, & fornicati sunt in adinventionibus suis. Quia ab illius tremenda Majestate, facta defecione, cum ejusdem hostibus coitionem moliuntur. Quia probris illum proscindunt, & obverlo tergo deferrunt. Si hic Vates, quem minus tangerat illa injuria, tantum indulgebat gemitis, ut crescentibus peccatis, incresceret unà lessus, ac suspitia; quanto profundi cor Christi Domini, intimus illam penetrans, credendum est fuisse sauciatum, dolorique confixum jaculo?

Solemnissimum apud populum Hebrewum in ayita Religione manentem erat, ut auditâ aliquâ contumeliâ in DEUM illatâ, aut injuria templo sacrisque facta, scinderent vestimenta sua in signum cordis contriti, ac cruen-

tati. Et Christus Dominus, qui in eum imprimis finem venit, ut quereret, propagaretque gloriam Patris sui, vi- dens se nec quicquam laboribus ac sudoribus, prædicatione ac prodigiis, perfectionibus & precibus evicisse, cernens etiamnum temere violari sacra, Majestatemque ipsius, non solve- retur in lachrymas, ingeminaretque: *Vtinam saperent, & intelligerent?* Utinam menti suæ imprimerent, quæ sunt DEI, eique debitum deferrent cul- tum! Utinam probris eum, ac convi- tiis proscindere desisterent; Utinam in nullo deinceps legem ejus prævarica- rentur!

§. II.

Ignorantia rerum caducarum digna lachrymis.

IX. **A**lteram causam fletuum Affer- toris Domini nostri credide- rim extitisse, quod non intelligerent, *quæ sunt mundi*, quod non cognosce- Christus deflebantiam. *ret, quam brevi scena felicitatis ipso- mundi.*

rum commutanda esset in theatrum omnium miseriarum, ac calamitatum. Id luculenter indicant verba Evange- *Luc. 19.*

listæ: *Quia circumdabunt te inimici tui vallo, & coangustabunt te, & non relinquent in te lapidem supra lapidem.* Ex tam gloriola efficeris contemptibilis- sima, ex tam splendida abjectissima, ex tam vasta prostrata, & solo adæquata.

Has nærias merito supra hanc ut- bem iterare posset idem cœlestis Hæ- raclitus. *Quia non intelligunt, quæ sunt mundi.* Non intelligunt, vel certè intel- ligere nolunt mundum ad consequen-

dam æternam felicitatem, viam, subsidiūmque esse debere, non item pro scopo, & termino habendum. Non intelligunt, nec circumspiciunt, quam infesta sint undique omnia, quam inimica saluti. Profectò non tot scyllas alit, non tot charybdes nutrit Oceanus, quam multos mundus habeat laqueos, in nostræ felicitatis perniciem adaptatos. Jam enim ut Dalila blanditur lenociniis, vinculis innexus semper tenet; jam ut Jahel Sisaræ lac propinat, mox clavum cerebro nunquam evelendum infixurus; jam ut Jeroboam uxori emerito habitu utitur ad fallen-dum etiam sanctos; ut Judas Iscariotes osculo prodit hostibus; ut mendax Propheta pollicetur annos plurimos, bonum spondet, & malum trahit; requiem pollicetur, & lexcentas reddit angustias; promittit lætitiam, & dolorem affert; voluptatem jactat, tristitiam donat; honores prefert, contumeliam refundit.

Mundi amor & Dei contrarianus.

3. Ioan 2.15.

Non intelligunt illud amantissimi discipuli acroama, omnibus sæculi amatoribus formidandum: Nolite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo sunt; puta voluptates noxias, vitam licentiatorem, &c. Cujus causam mox subnecet: Si quis diligit mundum, non est caritas Patris in eo. Quemadmodum arca scæderis, & Dagonis idolum simul in eodem altari consilere nequivere, sic nec Deus, nec mundus, caritas illius, & istius domicilium colligare in hominis corde, illudque obtinere nequeunt; quin alterum excludi necesse sit, penitusque extirbari. Si quis ardore mundi amore flagrat, absunt utna amorem divinum, periinde ac flam-

ma major minorem depascitur. Si quis diligit mundum &c.

Non intelligunt, vel certè in superficie duntaxat oraculum illud Pauli: *Mundo noster tempus breve est. Reliquum est, ut & dum.* qui habent uxores, tanquam non habentes sint, & qui flent, tanquam non flentes, & qui gaudent, tanquam non gaudentes, & qui emunt, tanquam non possidentes, & qui utuntur tanquam non utantur. Sunt Domini, quasi non essent; sint matrimonio illigati, quasi non essent; rem familiarem administrent, quasi aliis cessuri. Causam dat perquam justam, & convincentem; *Præterit enim figura bujus mundi.* Hæc non expendunt, qui ad gaudia tantum advertunt, quæ illici blandiuntur, sensusque prolectant; non verò considerant, quam celeriter evaneant. Et quam acerbos absens suu dolores inurant; Non recognoscunt quam inanis illa gloria, quam brevis lætitia, quam falsæ divitiae; non examinant, quod aurum, suppellex, vestis pretiosa, uniones candidissimi, adamantum fulgor, & quidquid mortaliū perstringit oculos, nec præcipites temporum rotas sistere, nec animum in felicitate sua statuminare, nec Lachesim placare, aut remorari queant.

Non intelligunt quod ait Sapiens: *Mundi quæ Tanquam momentum statera sic est ante natus.* te (Domine) orbis terrarum, & tanquam gutta roris antelucani, quæ descendit in terram. Collatus orbis ad rationes æternas, appensus in statera veritatis pulvis minutissimus est, unde nihil momenti ac ponderis accedit, & tanquam gutta roris, qui extenuatur illico evaneat.

Si enim intelligerent, non utique mun-

mundū, & ea quæ in illo sunt tanti facerent; non utiq; cum proximo salutis discrimine ea ambirent, non utique tantis laboribus, ac vigiliis eidem deservirent, non utique cum Esau pro jure pulmentario jus ad regnum cœlorum divenderent. Si intelligerent, quam brevi honor, fama, gloria defloscat, qua mente postpositis supernis honoribus, terrestres cum dispendio sanguinis licitarentur. Si intelligerent, quod in iis, quæ cœlorum amplexu stringuntur, ne punctum quidem unicum existat, ubi tanquam in centro stabilem quietem reperire queant, quo judicio sedem, & terminum immobilem in terris meditarentur. Si intelligerent Venerem è spuma prognatam bullæ instar transire, & in mare amaritudinis abire; quo sensu eam prosequerentur, tantique emerent pœnitere.

X. Cognovit Jacob illius in Labano ingratitudinem, graviterque expostulabat, quod viginti annorum servitutem tam iniquè compensasset, & ait: *Gen. 31. 40.* *Diu noctuque astu urebar, & gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis. Si que per viginti annos in domo tua servivi tibi: immutasti quoque mercedem meam decem vicibus; & nunc nudum me, & inopem rerum omnium è domo tua ejicere al-laboras. Hæc cine merces debetur tantis servitiis? hæc cine gratitudo tantis beneficiis? hæc cine barbaries tantæ submissioni ac humanitati? O me infelicem, quod unquam tibi me consenseraverim! o me infortunatissimum quod talem sacerdotum elegerim! Præstaret sane alienigenæ, quam agnaro operam suam locasse. Hæc paria ve si Jacob exululare potuit, perperam ha-*

bitus à sacerdo suo; quibus querelis Cosmophili non invehementur in mundum immundum, ac perfidum, si ejusdem officias perspectas haberent.

XI. Cognovit Rudolphus Episcopus Mechliniensis primogenitus regis Scotiæ, qui à Primoribus evocatus ad sceptrum reposuit: *Dominus IESVS,* qui mundanum reliquit imperium, mandavit ipsum sequere nudum; q. d. Apage, Apage cum mundo, nihil mihi cum illo est. Calluit apprime nequitiam, ac versutiam ipsius Aſſertor meus; & idcirco voluntas ipsius est, ut eo deserto, nudi nudum sequamur.

XII. Cognovit eundem serd tan- *Aulicus*
dem Aulicorum quispiam Caroli V. *Car. V. fero*
Imperatoris. Hic cum extremo mor- *mun di fal-*
bo conflictari cœpisset, aetumque de *laciam*
vita sua esse à medicis inaudiisset, uni- *cognovit.*
cam à Cæſare Domino suo efflagitare *In vita*
gratiam cœpit. Cæſar promptissime *Car. V.*
annuit, & quidquid in votis haberet
se collaturum spondit. Tum Aulicus, Cæſarea sua Majestas dignetur mihi vitam prorogare in unam, alteram-
ve horam, si non diem. Ah replicat Cæſar, id in mea potestate situm non
est; nec ego vel ſiſtere, vel præcipitare
effedum ſolis queo. Illius id imperii
est, qui ut condidit, ita conservat uni-
verla. Urget ultra Aulicus, & mini-
mum bonum hōſpitium ubi excederit
precatur. Quid dicis? exclamat Im-
perator. Id multò min⁹ mei arbitrii est.
In hac vita qualem qualem juridictio-
nē habeo, in altera nullam. Neq; enim
vel Manes, vel Cælites, vel Inferi ſcep-
tra agnoscunt mea. Tum primum la-
chrymis uberrimè perfusus Aulicus,
dolorem propalam testari exorsus, cæ-
cita-

citatemque suam fateri. Item quid egī, quod annos vitæ meæ florentissimos, fortissimosque aulicæ vitæ, ac mundo consecrari? Quid mihi nunc reliquum ex omnibus, cum nec horam unam longioris vitæ, nec unius noctis hospitium à Domino meo obtinere queam. O quantò sapientius egissem, si vitam omnem DEO meo dedicassem; qui mihi & vitam, & beatitatem solus elargiri pollet. O me infelicem, ô me sideratum! Discite tandem vel ex me sapere, & cuinam patendum sit nosse. Hæc ille, sed serò nimis desleuit, cum interea Cloto superveniens singultantem animam à corpore avulsa.

Imitarentur hunc lessum alii non pauci, aliosque egregios mundi contemptores, si pari notitia imbuti essent. Verùm quia ut dixi ea destituuntur, ideo desertâ, spretâque cœlesti Jerusalem præferunt Babylonem, & calicem à meretrice magna propinatum cyathizant, quoad tandem bibant calicem furoris Domini.

Hæc itaque Vindex noster eò acerbiore animi sensu contemplatur, ac deflet, quò minor dicitis illius fides adhibetur. Et suos threnos ingeminat: *Utinam saperent, & intelligerent.* Utinam hæc Ierò apud se reputarent, non tot mortalium greges ad inferos hæc cœxitas præcipites daret, non tot per placidas felicitatis undas ad malæ spei promontorium appellerent; non tot mediis in syrtibus hærerent, naufragiove sempiterno involverentur, *Utinam saperent. &c.*

§. III.

*Ignorantia sempiterna fulminatio-
nis merito ploranda.*

XIII. **F**ONS tertius Lamentationis nostri est, juxta interpretationem ejusdem Melliflui, quod non prævideant, quæ sunt Inferni. Non prævident Infernum esse Labyriæthum inexplicabilem tormentorum; Carcerem divinæ justitiae flammis ardentissimis referunt, & innumera varierate tormentorum formidandum; Abyssum calamitatis, & miseriae; Locum cruciatuum, abundantem omnibus malis, vacuum omnibus bonis.

Non prævident nullum fore membrum in homine damnato, quod non peculiari aliquo supplicio, eoque gravissimo torquebitur; ita ut quidquid hic patimur, non nisi umbra sit tenuissima illius doloris.

Non expendunt, nec prævident privatos etiam singulis criminum generibus, (ut quique sibi indulserit) tormentorum aculeos paratos. Quisquis *Divusa* enim dum viveret elationem animi *funis pro* cum Lucifero amavit; ille in inferno *ratione in-* extremâ ignominia, contemptu, ac de- *minum.* decore afficietur; quem auri cupido à DEO averterat, tantò miteriore affli- Etabitur rerum omnium inopiam, quan- tò ardenter divitiis inhiabat; par in libidinosos, iracundos, gulosos, aliisque immersis peccatis poena adhibebi- tur, suum cuique stygma proprium in- uretur, privatis quilibet cruciatis in- gemiscet. Et quo turpiore quisque in cœno se voluntarit, eò acerbiores in se *inferorum carnifices experietur.*

Non

Non prævident eos, qui nunc impiorum Societati computantur, iustissimo Judicis edito, à Sanctorum communione in perpetuum avellendos; qui nunc vestem nuptialem non induant, tunc maaibus pedibusque constrictos in tenebras exteriores nudos amandandos; qui instar asini ferocientis ad insanæ cupidinis oblectationes adhinniunt, in obscurissimum æternæ infelicitatis Domicilium sempiternis vinculis oneratos, campingendos; qui aliis misericordiæ viscera subtrahunt, aquæ nunquam obtinendæ guttulam postulaturos; qui nunc explendæ libidinis vias consequantur, nunquam minimo voluptatis sensu levandos, nunquam vel unius sensus grato, acceptoque objecto recreandos.

Non prævident quod in pœnis inferni est horribilissimum, earumdem æternitatem; id est, quod nunquam finem habituræ; ita, ut post ardores, frigores, fœtores, famem, litum, tœdia, cœterotque cruciatus, tortidem annorum millibus toleratos, quot aquarum guttae in Oceano, quot arenæ grana in littore, quot atomi in universo, semper eadem tela cruciatuum retexenda, de nuoque inchoanda sit.

Non prævident, quod vel uni supplicio, idque modico tempore referendo impares sint; & quomodo sufferre poterunt, geminam sensum omnium, & damni pœnam, æternum, æternum, æternum duraturam.

Hæc enim si præviderent, qui fieri posset, ut nullis conscientiæ stimulis urgerentur, horrendum divinæ Nemesis tribunal susque deque haberent, nec magis tormenta Orci expavescerent,

quam Ælopi somnia, aut Luciani deliramenta. Qui inquam fieri posset, ut vel in Niobes laxum præ dolore transformarentur, vel minimum in lachrymas liqueficerent, & meliori vitæ redonarentur. Fluunt enim ex cognitione, & præscientia, tanquam ex antecedente infallibili consequentes lachrymæ. Exinde Dominus in hodierno Evangelio solum antecedens potuit: si cognovisses, eò quod posito principio hoc, seu antecedente, necessitate consequentiæ sequantur lachrymæ.

XIV. Et natura ipsa id nos edocere videtur, quæ idem voluit esse principium planctus, & cognitionis, nimurum cerebrum; nec aliud ordinavit instrumentum ad videndum & lachrymandum, quam oculos; eò quod qui cognoscit, etiam plangit, & qui bene cognoscit, ac bene videt, bene etiam plangat, qui parum videt, & cognoscit parum plangat; qui satis cognoscit, satis plangat, id est quantum sufficit ad erratorum priorum expiationem, & futurorum cautionem. Proinde si cognosceret quispiam, & prævideret quæ sunt inferni, etiam declinare illum satageret. *Ut cognovit.*

XV. Refertur de Eminentissima Persona, quod frequentius solita visitare pictorem eximium Michaelem Angelum Florentinum pingentem eo articulo scenam judicit, ac inferni. Ille in movit ea curiositas pictori, quod ante opus absolutum sub cortinam intraret, taxaretque rudes etiamnum umbras, eam ob rem præfatam personam vivacissimis adumbravit lineamentis ē sepulchro cum aliis in lacerna corruta aspergentem, poneque infernum exæstuauit.

stuantem. Vedit hoc Eminentissimus ille, & illoco vel rudi edoctus Magistro sapere didicit, & exclamavit: *Heu mundo fallax, quam nos aliter pingi!* Ab hinc ergo alium nos nobis imaginemur. Quod ut dixit, ita fecit, ut universi Metamorphosim illius subitaneam obstupescerent.

Suppari ratione si nos seriatim meditatione, viva & vera præscientia futurorum donati essemus, eadem morum emendatio in nobis observaretur, vitæ, ac sanctimoniacæ fulgor inclaresceret. Verum quoniam hæc non cognoscimus, quia non prævidemus, idcirco in præfato Evangelio sequester noster Christus Dominus imbre pluit largissimo lachrymarum, nec secus ac vitis præcisa gemmas, humoremque distillat.

Vitis quan-
do lachry-
metur.

Ioan. 15. 5.

Thren. 1. 12.

XVI. In qua id consideratione dignissimum est, quod spoliata frondibus, viduata fructibus, jugata palo, incurvata ac sepulta nec fleat, nec doleat; verum si absindatur palmes quasi fontem aquarum emittat, ex quo natum adagium: *Plangit virus recisa.* Haud aliter Christus Mediator noster, qui de semetipso confessus est: *Ego sum virus palmites,* spoliatus non tantum vestibus, quasi frondibus, sed pelle ipsa in flagellatione sua; conculcatus, & ad palum crucis affixus, perinde ac si nec quisquam sentiret, nec lachrymatus est, nec ob ullam crudelitatem conquestus; sed quando reciditur illi palmes quispiam; quando illi evenit, quod prædictum à Jeremias: *Vindemias me, ut locutus est Dominus in die furoris sui;* quando quispiam ab eo aeterno separatur diuortio, tunc abortis largè la-

chrymis, ora, genasquelavit. *Videns civitatem flevit super illam.* Et tamen, quod admiratione dignum, vitis naturalis, abscessis ab eo palmitibus nihil damni patitur; quin imo fructificat amplius, & in locum recularum emittit alios fœcundiores, nec ramen inhibet divisiones aquarum. Palmes autem recitus perditur omnino, quia projicitur in terram, & manet sterilis, solique Vulcano destinatur. Hæc ipsa miseria, ac cœcitas nostra est. Domino DEO nostro per nostrum interitum nihil prorsus decedit, vel per salutem nostram accedit: quoniam ut per belle cecinit Purpuratus Princeps: *DEVS meus es tu, quoniam bonorum meorum non es.* Et ut alter æque sapiens edixit quærendo: *Quid prodest DEO si justus fuerit?* Si nos avellamur ab eo, & pereamus, pollet dextera Omnipotentis plures alios è Chao sui nihil educere: *Potens est DEVS de lapidibus istu suscitare filios Abrahæ.* Et nihilominus ubi ab eo recidimur culpâ nostrâ, plangit, & circa solatium plangit, doloreque (humanitus loquitur) conficitur. Nos autem qui perdimus vitam, virtutem ad bene operandum, verumque gaudium; qui remanemus siccii, aridi, destinati foco sempiterno, nec oculos in fontes fletuum laxamus, nec extremam nostram calamitatem petisitamus. O cœcitatem! o stultitiam in homine imprimis Christiano verè stupendam!

XVII. Hanc ne sero tandem salutis incurii sodales deplorent, nunc serio hunc lessum Domini expendant, satagantque sapere quæ Dei sunt; intelligere, quæ mundi; prævidere quæ interni: satagant sapere quæ sunt Dei, quate-

Matth. 3. 9.

9

quatenus eidem tanquam supremo re-
rum omnium Domino debitum cul-
tum, reverentiam, latitiam deferant;
tanquam severissimum scelerum om-
nium vindicem timeant, tanquam ope-
rum omnium nostrorum ac cogita-
tionum speculatorum oculatissimum
revereantur; quatenus ad eundem tan-
quam ad finem, & centrum beatitudi-
nis toto animi conatu colliment. Sa-
tagant intelligere, quae sunt mundi,
quatenus ejus fallacias devitent, ejus
bonis non nisi ad bonum aeternum
consequendum utantur, eidem si im-
morentur, non immoriantur; & omis-
sis superfluarum, caducarumque re-
rum studiis, in salutis suae anchoram

statum in andam incumbant. Satagant
quae sunt inferni praevidere, quatenus
sempiternae fulminationis causas prae-
scindant, a peccato tanquam a facie co-
lubri fugiant, a via lata, & spatiofa, ad
arctam & angustam si recipient.

Christe JESU Lux vera illuminans
omnem hominem venientem in hunc
mundum, Conditor universorum, &
zelator animarum nostrarum arden-
tissime, tu queso obtusam mentis cali-
ginem discute, tu lumen infunde, ut
idipsum sapiamus, intelligamus, & prae-
videamus omnes; ut tibi fletum ab-
stergentes in nos ipsos transferamus
eundem, nec unquam quae deploran-
da sunt, deinceps committamus. Fiat.

CONCIO XXXIX.

IN DOMINICA X. POST PENTECOSTEN.

Publicanus autem stans a longe percutiebat pectus suum,
dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. LUC. 18.

ARGUMENTUM.

DEXTERA PUBLICANI IN SCENAM DATA.

I. **D**ilellum quon-
dam in valle Te-
rabynti Gigas-
tem inter Phili-
staeum, ac Davi-
dem commissum,
ex praefata Evan-
gelii lectione in templo Hierosolymi-

tano Pharisaeum inter ac Publicanum
redintegratum percepimus. A. Pro-
cedebat ibi parte ex una Philisteus lo-
ricâ squammatâ indutus, casside æreâ
in capite, & scuto chalybeo toto cor-
pore munitus, despiciens, ac despiciens
adversarium tanquam imbellem, atque
indignum, qui secum congrederetur;

Aaa ideo-